

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ПОЛТАВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА
ІМЕНІ ЮРІЯ КОНДРАТЮКА**

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

**77-ї НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ ПРОФЕСОРІВ,
ВИКЛАДАЧІВ, НАУКОВИХ ПРАЦІВНИКІВ,
АСПІРАНТІВ ТА СТУДЕНТІВ УНІВЕРСИТЕТУ**

16 травня – 22 травня 2025 р.

ЗАКОРДОННИЙ ДОСВІД ФОРМУВАННЯ ГРОМАДСЬКИХ ПРОСТОРІВ В СІЛЬСЬКІЙ МІСЦЕВОСТІ

У сучасних умовах розвитку сільських територій питання якості громадських просторів набуває особливої актуальності. У багатьох країнах село вже давно перестало виконувати виключно аграрну функцію, трансформуючись у складний соціально-просторовий організм, що потребує комфортного, безпечного й функціонального середовища для взаємодії мешканців. Громадські простори в сільській місцевості — це не лише фізичні локації для відпочинку чи зустрічей, а й важливі елементи соціального капіталу, локальної ідентичності та згуртованості громади.

На відміну від урбанізованих просторів, сільські громадські місця часто виникають спонтанно та неформально, із сильним залученням місцевої громади, як можна бачити на прикладі сіл Східної Польщі [1]. Напівприродні простори польських сіл — річки, луки, ліси — набувають статусу неформальних громадських місць, з високим емоційним значенням для мешканців польських сіл.

Сільські громадські зони Нідерланд формуються в межах зрілої, стратегічної урбаністики. Ці простори створюються як результат комплексного планування: шкільні подвір'я, мікропарки, рекреаційні зони для жителів житлових масивів [3]. У нідерландській моделі інтеграція природного середовища, через «зелені коридори», вело-маршрути, у житлову забудову є частиною системного підходу до ландшафтного й соціального проектування.

У Таїланді в сільській громаді Сан Па Пао (Чіангмай) громадські простори виникають через ініціативу мешканців [4]. Вони є результатом партисипативного підходу, в якому враховано місцеві звички, ритуали та потреби. Часто вони тісно пов'язані з природним ландшафтом — відкриті павільйони поруч із річками, просторі галявини для спільних подій, затінені місця під деревами, що мають сакральне значення. Використовується принцип «простору для духу».

Порівнявши підходи до створення сільських публічних просторів в Польщі, Нідерландах та Таїланді, можемо сказати, що в селах громадські місця мають інші передумови виникнення — вони нерідко є результатом поступового, стихійного розвитку або ініціатив з боку самих мешканців. Це вимагає адаптації містобудівних теорій до сільських умов і створення окремих концепцій проектування, управління та оцінювання таких

просторів. Важливо зазначити, що незалежно від країни, найжиттєздатніші громадські простори — це ті, які створені або підтримуються самими жителями. Приклади з Польщі й Таїланду засвідчують, що публічні місця, створені з урахуванням думки місцевих мешканців (через інтерв'ю, воркшопи, партисипацію), набувають не лише функціональної цінності, а й символічного значення — вони стають місцем зустрічей, ідентичності та колективної пам'яті. Нідерландський приклад демонструє переваги інтегрованого, багаторівневого підходу, коли стратегічне просторове планування поєднується з ініціативністю жителів. Такий симбіоз дозволяє досягати високих стандартів якості середовища, забезпечувати інклюзивність і довготривалу сталість публічних просторів.

Висновки. Українські села стикаються зі схожими викликами: демографічне скорочення, занепад центрів активності, відсутність інфраструктури. Вивчення закордонного досвіду дає підстави проводити більш локальні дослідження потреб громади перед проектуванням публічних просторів та залучати мешканців до створення концепцій на всіх етапах — від діагностики до реалізації. Не зосереджуючись виключно на «площах і лавках», бачити потенціал у напівприродньому і «буденному» просторі (біля магазину, школи, храму, зупинки), намагатись поєднувати державну підтримку (гранти, програми розвитку) з громадськими ініціативами та, відповідно, створювати типологію сільських громадських просторів, адаптовану до українських реалій.

Література:

1. Soszyński, D., & Kamiński, J. (2022). *A typology of rural public places, on examples from Eastern Poland. Bulletin of Geography. Socio-economic Series*, (58), 155–167. <https://doi.org/10.12775/bgss-2022-0040>
2. Soszyński, D., Sowińska-Świerkosz, B. N., Kamiński, J., Trzaskowska, E., & Gawryluk, A. (2021). *Rural public places: specificity and importance for the local community (case study of four villages). European Planning Studies*. <https://doi.org/10.1080/09654313.2021.1948974>
3. Kępkowicz, A. (2024). *Suburban Public Open Space – Types of Gathering and Recreation Places Developed under Mature Urban Planning. A Case Study of Bunnik Commune, the Netherlands. Preprints.org*. <https://doi.org/10.20944/preprints202408.0621.v1>
4. Jariyavidyanont, S., Pongphet, S., & Kaewmoracharoen, M. (2020). *Participatory Design of Public Space in Rural Community: A Case Study of San Pa Pao Subdistrict, Chiang Mai, Thailand. Journal of Educational Development*, 45(2), 23–38. <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/jed/article/view/247807>
5. Gehl, J. (1987). *Life Between Buildings: Using Public Space*. New York: Van Nostrand Reinhold.
6. Carmona, M. et al. (2003). *Public Places – Urban Spaces: The Dimensions of Urban Design*. Oxford: Architectural Press.
7. Tuan, Y.-F. (1977). *Space and Place: The Perspective of Experience*. Minneapolis: University of Minnesota Press.